

Обґрунтування

про схвалення проєкту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку»

Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються, зокрема правилами ринку, які в тому числі визначають правила функціонування балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг. Правила ринку розробляє і адмініструє оператор системи передачі (далі – ОСП) та затверджує Регулятор.

При цьому, відповідно до пунктів 1.13.1 та 1.13.5 глави 1.13 розділу I Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), ОСП або учасники ринку мають право ініціювати внесення змін та доповнень до Правил ринку відповідно до процедури, визначеної главою 1.13 Правил ринку. Остаточне рішення щодо внесення змін/доповнень до Правил ринку приймає Регулятор у порядку, встановленому законодавством.

Так, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 30.06.2026 № 01/40871 надано Регулятору пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку в частині удосконалення моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг (далі – ПДП) зобов'язань з надання допоміжних послуг (далі – ДП), а саме щодо надання резерву підтримки частоти (далі – РПЧ) та автоматичного резерву відновлення частоти (далі – аРВЧ), з метою удосконалення моніторингу виконання ПДП своїх зобов'язань, а також забезпечення належної якості регулювання частоти та активної потужності в об'єднаній енергетичній системі України в умовах синхронної роботи з європейською енергосистемою.

Запропоновані НЕК «УКРЕНЕРГО» зміни передбачають удосконалення механізму моніторингу фактичного надання РПЧ, зокрема шляхом збільшення кількості періодів, у яких здійснюється перевірка, та підвищення вимоги щодо тривалості перебування фактичної активної потужності обладнання в допустимих межах для прийняття рішення про надання ДП. Водночас, у частині моніторингу фактичного надання аРВЧ змінами передбачається врахування фактичної доступності регульовального діапазону, який має відповідати обсягу аРВЧ, придбаному ОСП за результатами аукціонів, з урахуванням графіків фізичного відпуску/відбору ПДП.

Крім цього, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 13.08.2026 № 01/50234 надано Регулятору пропозиції щодо внесення змін до Правил ринку в частині уточнення порядку визначення обсягів балансуючої електричної енергії, що є наслідком активації аРВЧ.

Також, з метою уточнення положень щодо визначення заявок постачальника послуг з балансування (далі – ППБ) як «Особливих», шляхом

UB
НКРЕКП
№1845-22.1.2/26 від 09.09.2026
КЕП: Сідоров І. В. 09.09.2026 16:03
3FAA9288358EC0030400000A322320033BFE200
Сертифікат дійсний з 07.04.2025 до 05.04.2027 10:28

формалізації процедури оцінки потенційних наслідків активації заявок ППБ, електроустановки яких приєднані до мереж оператора системи розподілу (далі – ОСР) та їх впливу на можливість функціонування мереж ОСР у межах допустимих значень, передбачається проведення попереднього узгодження ОСП з черговим диспетчером ОСР активації заявки ППБ, електроустановки якого приєднані до мереж ОСР.

Разом з цим, з метою недопущення створення стимулів для формування заявок ППБ, оснований на структурних системних обмеженнях, передбачається вилучення положення щодо нездійснення сальдування акцептованих пропозицій ППБ на балансуєчу електричну енергію на завантаження та на розвантаження, маркованих системою управління ринком «для вирішення системних обмежень».

Відповідно до викладеного, Департаментом енергоринку були опрацьовані надані НЕК «УКРЕНЕРГО» пропозиції змін та розроблено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку», яким передбачено внесення змін до Правил ринку в частині удосконалення моніторингу виконання ПДП зобов'язань з надання ДП, удосконалення порядку визначення обсягів балансуєчої електричної енергії, зокрема пов'язаних з активацією аРВЧ, удосконалення положень щодо врахування наявності системних обмежень в мережах ОСР при акцептуванні заявок ППБ на балансуєчу електричну енергію, та інші редакційні зміни.

Ураховуючи зазначене, Департамент енергоринку пропонує:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку», що має ознаки регуляторного акта.

2. Оприлюднити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку», що має ознаки регуляторного акта, разом із матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом його впливу на офіційному вебсайті НКРЕКП (<http://nerc.gov.ua>) з метою одержання зауважень і пропозицій.

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін
до Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

Зміни до Правил ринку

1. У розділі IV:

1) пункт 4.14.7 глави 4.14 викласти в такій редакції:

«4.14.7. Диспетчер оцінює можливість використання заявки ППБ, за необхідності з попереднім узгодженням із черговим диспетчером відповідного оператора системи можливості виконання відповідної команди щодо активації заявки ППБ, та в разі неможливості її активації у відповідному розрахунковому періоді визначає такі заявки як «Особливі».

Заявки, що отримали ознаку «Особливі», не будуть використані, а наступні активовані заявки інших ППБ не вважаються акцептом з приміткою.

Диспетчер має право встановлювати ознаку «Особливі» на таких підставах:
невідповідність фактичного навантаження одиниць генерації графікам фізичного відпуску з урахуванням команд диспетчера;

ГЕС, ГАЕС для забезпечення балансування в періоди мінімуму та максимуму споживання;

системні обмеження, у тому числі в мережах ОСР/ОМСР;

зміна виробництва з нуля до технічного мінімуму виробництва;

зміна виробництва від технічного мінімуму виробництва до нуля.»;

2) у пункті 4.17.3 глави 4.17:

в абзаці першому слово «пропозиції» замінити словом «заявки»;

абзац другий виключити.

2. Пункт 5.12.2 глави 5.12 розділу V доповнити чотирма новими абзацами такого змісту:

«Обсяг активованої балансуючої електричної енергії на завантаження та розвантаження одиниці надання ДП з аРВЧ (що працює під ЦР САРЧП) не розраховується в розрахункових періодах t , протягом яких:

одиниця надання ДП перебувала під управлінням ЦР САРЧП менше 45 хвилин;

за результатами моніторингу ДП з аРВЧ така ДП була визнана ненаданою;

ППБ/ПДП не подав графік відпуску/відбору одиниці надання ДП відповідно до вимог глав 4.6, 4.7 та 4.8 цих Правил або поданий графік не був підтверджений ОСП.».

3. У додатку 6:

1) у пункті 10:

абзаци двадцять п'ятий та двадцять шостий виключити.

У зв'язку з цим абзац двадцять сьомий вважати абзацом двадцять п'ятим;

в абзаці двадцять п'ятому цифри «60» замінити цифрами «95» та доповнити словами, знаками, умовним позначенням та аббревіатурами «і при цьому сумарний обсяг РПЧ, розміщеного на обладнанні одиниці надання ДП (P_p), є не меншим за обсяг, який одиниця надання ДП повинна забезпечувати відповідно до зобов'язань ПДП з надання ДП цією одиницею надання ДП.»;

2) у пункті 11:

у реченні першому абзацу першого аббревіатуру «ОРЧ» замінити словом «хвилинах»;

в абзаці третьому слова та цифри «підпункту 1 та 2» замінити словами, знаком та цифрами «підпунктів 1, 2 та 3»;

доповнити новим підпунктом такого змісту:

«3) перевірки відповідності діапазону регулювання аРВЧ зобов'язанням відповідно до результатів аукціонів на ДП та/або набутого в результаті передачі ДП.

ДП з аРВЧ вважається наданою, якщо виконується наступна умова:

$$(P_{\text{макс_аРВЧ}} - P_{\text{мін_аРВЧ}}) + \delta_4 \cdot (R_{\text{аРВЧзав}} + R_{\text{аРВЧрозв}}) \geq R_{\text{аРВЧзав}} +$$

$R_{\text{аРВЧрозв}},$

де

$P_{\text{макс_аРВЧ}}$ – середньоарифметичне за ОРЧ з миттєвих значень верхньої межі діапазону регулювання аРВЧ, МВт;

$P_{\text{мін_аРВЧ}}$ – середньоарифметичне за ОРЧ з миттєвих значень нижньої межі діапазону регулювання аРВЧ, МВт;

δ_4 – допустима похибка відхилення фактичного діапазону регулювання аРВЧ від обсягу аРВЧ, що розподілений на одиницю надання ДП відповідно до результатів аукціонів на ДП та/або набутий в результаті передачі ДП за допомогою графіка фізичного відпуску та відбору ППБ, що дорівнює 1%.

При цьому діапазон регулювання аРВЧ має бути налаштований відносно графіку фізичного відпуску/відбору ППБ так, щоб виконувались умови:

$$P_{\text{макс_аРВЧ}} \leq P_{\text{план}} + R_{\text{аРВЧзав}} + 0,07 \cdot (R_{\text{аРВЧзав}} + R_{\text{аРВЧрозв}}) \text{ та}$$

$$P_{\text{мін_аРВЧ}} \geq P_{\text{план}} - R_{\text{аРВЧрозв}} - 0,07 \cdot (R_{\text{аРВЧзав}} + R_{\text{аРВЧрозв}}),$$

де

$P_{\text{план}}$ – планове значення потужності відповідно до графіка фізичного відпуску та відбору ППБ з урахуванням обсягу всіх диспетчерських команд, які виконує ПДП, МВт.

Ця перевірка не здійснюється в ОРЧ, в яких одиниця надання ДП виконувала диспетчерську команду на зміну активної потужності, що вплинула на склад працюючого обладнання, спроможного надавати ДП з аРВЧ у випадку надання ПДП інформації, що підтверджує отримання такої команди, а також не здійснюється в ОРЧ, в яких одиниця надання ДП була відключена від ЦР САРЧП за командою ОСП.».
